

La X

1. Sona [S]

a) inicial o darrere de consonant (en cat. or., excepte en tarrag.):

-xocar, panxa, esfinx, etc.

b) quan forma part del dígraf tx, pronunciat [tS]:

-cotxe, txec, despatx, etc.

c) darrere diftong decreixent (en tarrag. i cat. occ., excepte en val. merid.) **o formant part del dígraf ix** (en val. merid. i en cat. or., excepte en tarrag.):

-aixella, calaix, dibuix, etc. També en alguns manlleus adaptats: beixamel (del fr. béchamel), flaix (de l'anglès to flash), haixix (de l'àr. haxîx), peluix (del fr. peluche), xuixo (del cast. chuzo), etc.

2. Sona [tS]

-inicial o darrere de consonant (en tarrag. i cat. occ.):

-xocar, panxa, esfinx, etc.

EXCEPCIONS:

-en alguns casos, sona [S]: xeix (en tarrag. i cat. occ.); Xàtiva, Xàvia, Xixona, etc.

3. Sona [gz]:

-en paraules començades en ex- (o inex-) i hex- seguides de vocal (o hac):

-exercici, exhaurit, inexactitud, hexàgon, etc. Cal vigilar aquelles paraules que en castellà s'escriuen amb j: executar, exemple, exercici, exèrcit (i derivats).

4. Sona [ks]:

a) davant de consonant:

-excedent, mixt, tèxtil, etc. Cal vigilar aquelles paraules que en castellà s'escriuen amb s (o a la inversa): excursió, explicar; estranger, estendre, etc.

b) davant de les vocals a, e, o:

-taxi, etc.

c) darrere de de la vocal i, u, quan no formen part d'un diftong o del dígraf ix:

-afix, apèndix, asfixiar, còccix, crucifix (crucifixió), elixir, fix (fixació, fixador, fixar), hèlix, prefix (prefixar), prolix, sufix; flux, etc.

EXCEPCIONS:

-bixest, clixé (del fr. cliché), guix (guixada, guixar), ixent, mix, pixar (pixacà, pixallits, pixaner, pixa, pixarada, pixat, pixatinters, pixera, pixum); Flix, etc.